

A KOREAI SÁMÁNIZMUS ÉS A SZÍNJÁTSZÁS

Birtalan Ágnes
ELTE Mongol és Belső-
ázsiai Tanszék
2025

Irodalmi ajánló

(„klasszikus”
megközelítésű művek)

- Guillemoz, A., *The Naerim Kut of Mister Kim*. In: *Shamans and Cultures*. Ed. by M. Hoppál and K. D. Howard. Budapest, Akadémiai K. 1993. pp. 27-32.
- Halla Pai Huhm, *Kut. Korean Shamanist Rituals*. Seoul - New Jersey, Hollym Int. Corp. 1980
- Harvey Kim Yongsook, *Six Korean Women. The Socialization of Shamans*. St. Paul - New York etc., West Publishing Company 1979.
- Kendall, L., *Shamans, Housewives, and other Restless Spirits. Woman in Korean Ritual Life*. Honolulu, University of Hawaii Press 1985.
- Kendall, L., Chini's Ambiguous Initiation. In: *Shamans and Cultures*. Ed. by M. Hoppál and K. D. Howard. Budapest, Akadémiai 1993. pp. 15-26.
- Kister, D. A., *Comic Play in a Korean Shaman Rite*. In: *Shamans and Cultures*. Ed. by M. Hoppál and K. D. Howard. Budapest, Akadémiai K. 1993. pp. 40-46.
- Kister, D. A., *Korean Schamanist Rituals. Symbols and Dramas of Transformation*. Budapest, Akadémiai Kiadó 1997.
- Birtalan, Ágnes, Initiation of Shaman-Type Mediators. Brief Survey of the Cases of Korean Mudang, Mongolian Böö and Hungarian Táltos. In: *Hungary, Central and Eastern Europe and Korea. Current Issues in Humanities and Social Sciences 17th – 19th July 2006*. (The Sixth International Conference of KACEEBS). Hankuk University of Foreign Studies, Seoul, Korea 2006. pp. 197–206.

Sámánfotók a japán megszállás idejéről (a 20. sz. eleje)

- Birtalan Ágnes terepmunka archívum (1996/1997)
- Koreai sámán rituálék az ELTE-n (UNESCO projekt) 2000. május
- Minhwa: táncoló sámánok.
<https://www.yoair.com/hu/blog/shaman-s-of-the-21st-century-understanding-korean-shamanism/> (2022.02.28.)
- Sámánfotók a japán megszállás idejéről.
<https://www.pinterest.dk/pin/563161128403282772/> (2022.02.28.)

A képek
forrása

A főbb elemzési és megközelítési szempontok, fogalmak

- 1. A koreai sámánizmus és népvallás szinkretikus jellege
- 2. A koreai ősvallás helye Belső-Ázsia és Kína viszonylatában
- 3. Az ősvallás jellemzői (őskultusz, animizmus, totemizmus (?) stb. megléte vagy hiánya)
- 4. Eredetmítoszok (aitiológiai mítoszok)
- 5. A koreai sámán-„tipológia”
- 6. A koreai sámán-pantheon
- 7. Isteni és szellemi világ és a *kut* rituálé
- 8. A *kut* tipológiája
- 9. Halotti rituálék
- 10. A *kut* dramatikus jellege
- 11. A *kut* tárgyi világa
- 12. Cheju szigeti szertartások
- 13. A nők speciális helyzete
- 14. A koreai sámánizmus ma
- 15. pop-kulturális jelenség, imázs és brand

- **Musok** (무속, 巫俗)
- **Musok-Shinang** (무속 신앙)
- **Mugyo** (무교, 巫敎)

- **Mudang** (무당, 巫堂)
- **Manshin** (만신, 萬神)
- **Baksu/Paksu** (박수) Baksu mudang

- **Shinbyeong** (신병, 神病)
- **Gangsinmu** (강신무, 降神巫)
- **Seseummu** (세수무, 세수무)

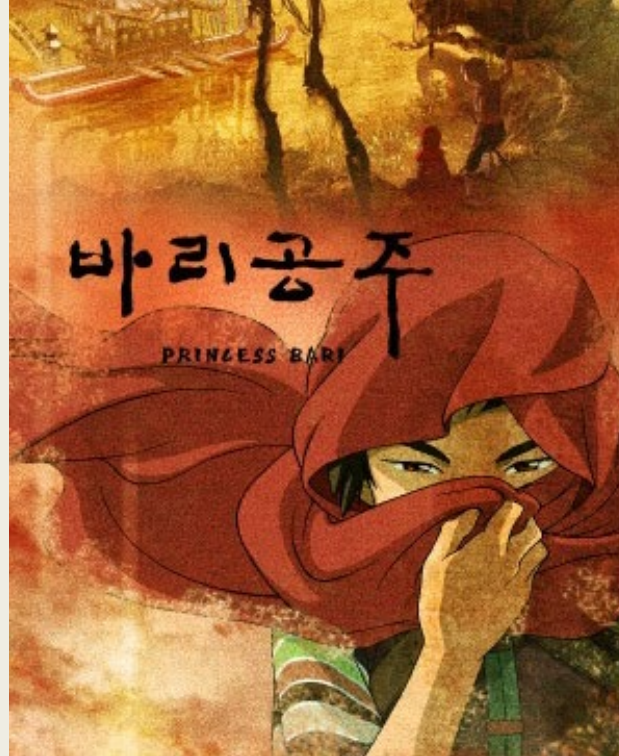
Fogalmak

- Területi tipológia.
- Dél - öröklött sámántudás a családon belül, a rituálékat családi örökségként tanulják, nemzedékről nemzedékre öröklődik.
- Észak (és közép) - a szellemi világ elhívása, a szellemek birtokba veszik a jelöltet, a rituálék elvégzésének a joga (legitimáció) is a szellemi világtól ered.
- 1. *mudang, mu, musok* (<kín. v. altaji?) Észak
- 2. *myŏngdu/myeongdu* főként D-n de előfordul É-n is
- 3. *tan'gol/tangol/dangol* DNY Honam DK Yŏngnam
- 4. *shimbang* Cheju
- Nemek szerinti megoszlás: *mudang* (nő), *baksu/paksu mudang* (férfi)

A sámán

Tipológia

- 1-2. karizmatikus, az istenségbe vetett feltétlen hit, egyesülés az istenséggel, szentély a házon belül, *Momju*, viseletek sokasága az istenségekhez kapcsolódik, extatikus zene.
- 3-4. családon belüli öröklés, nincs közvetlen kapcsolat az istenséggel, a sámán és az istenség határozott különállása, inkább áldozópapi szerep, „szolgáltatás”, kevés viselet, lassú zene, tisztviselői tekintély, „hivatali” öröklés, juttatásaik *tan'golp'an/dangolpan*.

BARI GONGJU/PARI KONGJU.

[HTTP://WWW.SOURCEMEMORY.NET/VELEDA/?P=667](http://www.sourcememory.net/veleda/?P=667)
[HTTPS://KOREANWARBABY.BLOGSPOT.COM/2009/11/ABANDONED-PRINCESS-BARI-GONGJU.HTML](https://koreanwarbaby.blogspot.com/2009/11/abandoned-princess-bari-gongju.html)
[HTTPS://WWW.DEVIANTART.COM/POUSOO/ART/PRINCESS-BARI-376200147](https://www.deviantart.com/pousoo/art/Princess-Bari-376200147)
(2022.02.28.)

Bari gongju (바리공주, 钵里公主)

- Bari/Pari gongju – sámánmítosz (az első sámán?), főbb motívumok
- 7. gyermek
- kitett gyermek
- ládába zárják, tengerre vetik
- alsóvilágba jut
- visszatérés, újjászületés
- gyógyító
- az életvíz megtalálása
- a világok közötti átjárás képessége
- halálból visszahozza a szüleit
- az első sámán világok közötti utazása

Tipikus istenségek, cf. sámánlegyező

- 1. *sŏn'gwan* (*ch'ŏnsin okhwang sangje* „taoista istenségek”, *irwŏl sŏngjin ch'ilsŏng* „Nap, Hold, Göncöl”, *sansin* „hegyisten”, *yongsin* „sárkány”)
- 2. *chŏnnae* (világtájörök, tisztviselők szellemei)
- 3. *kija-nim* (*Pari kongju, taegamsin* „házi szellem”, *taesin malmyŏngsin* „sámánszellemek”, *mansin*,
- 4. *nŏk* (*myongbu siwang* „10 pokolbéli uralkodó”, *sajasin* „küldött szellemek”)
- 5. *t'aeju* (*tongjasin* „ifjak”)

Kut/gut rituálé

- Tipológia: *pison*, *p'udakköri*, *kut*,
- *Pison*: rövid időtartamú, nemcsak sámánok végezhetik (de csak nők)
- *P'udakköri*: 3-4 órás, sámánok és jósok végezhetik, a szertartás végrehajtója maga zenél és recitálja a szövegeket
- *Kut*: 1-3 napig tart, sámán és zenészek, a sámán táncol és recitálja a sámánszövegeket
- Sámánbeavatás: *höju köri* „a sámán elhívó szellem vagy istenség meghatározása”
- *naerim kut* „az elhívó szellemlény vagy istenség beavatása, a jelölt elfogadtatása → a sámánbetegség tüneteinek megszűnése
- *sinömöni* – *sinttal* (NB! nemek)

Sámánszentély

- Szöul környéke
(Birtalan Ágnes
terepadat 1996)

INCSHON/INCHEON
SÁMÁN HÁLADAÓ RITUÁLÉJA
(BÁ TEREPADAT 1996)

Sámánrituálé
(Unesco)
2000 Május ELTE
(BÁ terepadat 2000)

